

Prentari: "Wingartner, Hans (1528–1559)"

1 Marteinn Einarsson (–1576)

Ein kristileg handbók

Marteinssálmar

Ein Kristilig | handbog, Islēskud | af Herra Marteine Einar sy- | ne, fyrer keñ imeñ i Islandi, | ok
korrigerud af Doctor Petre | Palladius med þeim hætti, | sem hier finzt I hans | formaala. | O

Að bókarlókum: „Þryckt vti Konungligum stad Kaupen- | hafn af mier Hans Vingard xxii. dag | Februarii
Anno Dommini[!] M. D. L. V.“ L7b.

Auka titilsíða: „Almenilig hand- | bok fyrer þinga Presta I | Islande med nockrum. Ser- | monum ok
Psalmum, med Sunnu | daga oratium ok nockrum | Pistlum. | M. D. L. V. | O“ A1a.

Auka titilsíða: „Epter fyl- | ger litid Psalma | kuer af heilagre Skrift vt | dregid, og Islendskad | af Herra. |
M: E: S: S:“ A1a. Síðara arkatal.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1555

Prentari: Wingartner, Hans (1528–1559)

Umfang: a4, A–L7, A–F6. [273] bls. 8°

Viðprent: Palladius, Peder (1503–1560): „Petur Palladius Doctor, Til allra Soknapresta ok Salu syrgara, i
Islande.“ a1b–4a. Dagsett 6. mars 1555.

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formale docter[!] Martinus Luter ollum kristum[!] leserum Nad
ok fridur i Christo vorum Drottne.“ A1b–3b.

Viðprent: Palladius, Peder (1503–1560): „Einn Tractatus med hueriu moti ad einn sokna prestur skal
vmganga med sinn almuga þa han predikar fyrer þui P: P: D: MDLiii.“ E6a–F1a. Síðara arkatal.

Viðprent: Palladius, Niels (–1560): „þeim ollum sem eru hard suirdader[!] heyrer þessi til sogn af heilagri
ritningu vt dreigen, af, Meaistara[!] Nichulao Palladio, superintendente i skaan ei Ar &c. MDLv.“ F1b–3b.
Síðara arkatal.

Viðprent: „Ein agæt huggan ok hugsuolun til allræ[!] þeirra sem sig vilia vidrietta ok betra, ok Gud bidia
vm siina nad, af sama meistara vt sett.“ F4a–6a. Síðara arkatal.

Athugasemd: Handbók presta var aftur prentuð í Graduale 1594 og síðar í Helgisiðabók 1658 og oftar.

Efnisorð: Guðfræði ; Helgisiðabækur

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916),
7–10. • Sigurjón Einarsson (1928): „... hvar er nú höfðingi mektugur?“ Lítill samantekt um líkpredikanir

Palladíusar í handbók Marteins Einarssonar, Saga og kirkja, Reykjavík 1988, 149–157. • Arngrímur
Jónsson: Fyrstu handbækur presta á Íslandi eftir siðbót. Handbók Marteins Einarssonar, handritið Ny kgl.
Saml. 138 4to, Graduale 1594. Lítúrgísk þróunarsaga íslenzkrar helgisiðahefðar á 16. öld, Reykjavík 1992.

2 Bugenhagen, Johann (1485–1558)

Historía pínunnar og upprisú drottins vors

Historia | Pinuñ ar og vppri- | su Drottins vors Jesu | Christi vt af fíorum Gudzspi- | alla moñ uni[!] af D:
Johanni | Bugenhagen Pamerano[!] at | nyiu med athyle[!] | tiil[!] samans | lesin | Þar med eirniñ ey- |
ding og nidrbrot Hern | salem[!] borgar og allra Gydinga | lydz hid stuttligazta handtierut | og
yfuerskodut, Enn a norræ- | nu vtlaugd af mier Odde | Gotzskalkz syne, Arū | epter Gudz | burd. | M. D.
xlv. | Areykum i Anluese[!].

Að bókarlókum: „Þryckt vti Konnungligum stad | Kaupenhafn af mier Hans Wingard | M. D. Lviii.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528–1559)

Umfang: A–Z, aa–qq3. [310] bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515–1587)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Peder Palladius Doctor Superintendentens i Sielands Stict, oc tilsuins Mand, offuer de omliggendes Lande som høre til Danmarks Rige. Den Christen lesere Fred oc Naade aff Gud ved Jesum Christum.“ A2a-b. Dagsett „Løffuerdag effter Alle Guds Helligens Dag“ (c: 6. nóvember) 1557.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. 1.-3., 10.-11. og 20. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 11-13. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, *Kaupmannahöfn* 1931-1933, 443. •

Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 578-580.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6da440ea-be1e-4475-9b79-18cd42e7cdf8>

3 [Spangenberg, Johann (1484-1550)]

Margarita theologica

Margarita Theolo- | gica er hier vt sett aa Norænu suo | sem Gud hefer sina naad til gefit: huer Bock ad | er sm ein Perla eda gymsteini[!] vt dreigē af | heilagre skript, Islandz innbyggjurum, | serdeilis Gudz ordz Pienurum til | gagns og goda og riettrar vn- | deruisningar, þeim sem | ecki forsta annad tu- | ngu maal. | Forgefins dycrka[!] þeir Gud sem ecki kenna vtan | bodord manna Matth: 15.

Að bókarlókum: „Pryckt i Københafn af mier Hans | Wingaard 1558.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: A3, B-Z, Aa-Pp. [301] bls. 4°

Þýðandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Viðprent: Palladius, Niels (-1560): „Nicolaus Palladius, Superintendent i Schaane Stigt, ønsker alle Guds hellige ords tiennere, paa Island, Guds euige naade oc fred ved Jesum Christum.“ A2a-3b. Ávarpsorð dagsett 10. febrúar 1558.

Viðprent: Gísli Jónsson (1515-1587): „Formale.“ B1a-2b.

Prentafríð: Fjögur eintök eru nú þekkt, tvö þeirra heil, annað í Konungsbókhöfðu í Kaupmannahöfn, hitt í Háskólabókasafni í Uppsölum; þeim ber á milli í síðustu örk, þannig að villur í Uppsala-eintaki eru leiðréttar í Hafnareintaki.

Efnisorð: Guðfræði ; Guðræknirit / Hugvekjur / Trúarlíf / Trúfræði

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 13-14. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, *Kaupmannahöfn* 1931-1933, 1519. •

Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalar 1921, 553. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 595-600.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/94c179ed-d70c-443e-9033-e22d4d79b0a4>

4 **Að guðs lof megi ætíð aukast meðal kristinna manna**

At Gudz lof meigi ætiid | aukazt a medal Kristinna | manna, þa eru hier nockrer Psalmar | vtsetter af mier Gilbert Jonsy | ne a Islensku med Lita- | niu og skriptar | gangi. | 1558. |

Að bókarlókum: „Pryckt vti Kaupenhafn, af mier | Hans Vingard. | Anno | M. D. Lviij.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: A-D7. [61] bls. 8°

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Þýðandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Peder Palladius, Til den fromme Her Gilbert Superintendent i

Skalholt stíct þá Ísland.“ A1b-2a.

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Konungsbókhlöðu í Kaupmannahöfn.

Efnisorð: Guðfræði ; Sálmar

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 11. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1551-1600, Kaupmannahöfn 1931-1933, 1420. •

Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaáldarinnar á Íslandi 3, Reykjavík 1924, 620-621. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Upptök sálma og sálmalaga í lútherskum sið á Íslandi, Reykjavík 1924, 23-25.